

A R T Y K U Ł Y I R O Z P R A W Y

EDYTA ŻYREK-HORODYSKA
Uniwersytet Jagielloński

FUNKCJONOWANIE DZIENNIKARSTWA ROZWIĄZAŃ
W ŚRODOWISKU CYFROWYM
CASUS GRUPY OUTRIDERS

„Media wprowadzają nas i uczą nowej dramaturgii, tej bez ostatniego aktu, bez finału. Oto widzimy na ekranie telewizora, słyszymy w radio lub czytamy w gazecie, że coś się zdarzyło. Widzimy to zdarzenie, widzimy ludzi, ruch, słuchamy objaśnień. I nagle, nazajutrz lub po kilku dniach, wszystko znika nam sprzed oczu na dobre, na zawsze” (Kapuściński 2008b, s. 80). Przytoczona tu cytacja, zaczerpnięta z IV tomu *Lapidariów* Ryszarda Kapuścińskiego, trafnie obrazuje jeden z kluczowych problemów współczesnej mediasfery, ulegającej w ostatnich latach złożonym procesom modernizacji, digitalizacji i konwergencji. Implozja elektronicznych form komunikowania nie sprzyja tworzeniu obszernych, pogłębianych przekazów dziennikarskich, nierzadko upowszechniając w ich miejsce teksty krótkie, nakierowane na szybkie i efektywne akumulowanie kapitału uwagi. Jak tłumaczą Kazimierz Wolny-Zmorzyński i Wojciech Furman, fakt ten wynika wprost ze specyfiki nowego medium: „przekaz internetowy jest bardziej zwięzły od przekazu tradycyjnego. Stanowi w mniejszym stopniu narrację, a w większym bazę danych, dlatego też można w nim zawrzeć o wiele więcej treści niż w tradycyjnych przekazach dziennikarskich” (Wolny-Zmorzyński, Furman 2010, s. 7).

Co znamienne, to właśnie w środowisku mediów cyfrowych, opierających się na przywołanej przez badaczy zwięzłości i szybkości przekazu,

coraz głośniejsze słyszalne stają się obecnie głosy wtórujące ambitnym postulatom Kapuścińskiego (2008a, s. 36), by „[...] z potoku dziejących się wydarzeń umieć wysnuć refleksję, nadać pewną logikę temu, co wydaje się alogiczne, i ustalić pewne prawa tego, co wydaje się pełną anarchią i chaosem”. Tak sprofilowane oczekiwania niektórych nadawców i odbiorców medialnych treści, skorelowane z technologicznymi przekształceniami ery cyfrowej, doprowadziły do powstania nowego paradygmatu komunikowania, określanego mianem dziennikarstwa rozwiązań (ang. *solution journalism*). Niniejszy szkic ma na celu krytyczne omówienie głównych założeń tej koncepcji, coraz wyraźniej zaznaczającej swą obecność we współczesnym pejzażu medialnym. W sposób szczególny pragnę skupić się na ukazaniu sposobów implementowania jej teoretycznych założeń na grunt polskojęzycznej mediasfery. W tym celu za pomocą metody analizy treści zbadałam publikacje stworzone w duchu dziennikarstwa rozwiązań przez grupę Outriders w 2020 roku. Wydaje się, iż upowszechniane przez nią w sieci przekazy, będące (jak je przewrotnie określił swego czasu Jakub Górnicki) przykładem „dziennikarstwa nieklikanego” (Wujek 2017), dobrze korespondują z dogmatami reporterskiej wrażliwości i uważności, tak istotnymi — zdaniem Magdaleny Szpunar (2018, s. 26) — zwłaszcza w dobie „stechnologizowanych czasów”.

Formułowane pod adresem współczesnych mediów zarzuty dotyczące chociażby daleko posuniętej tabloidyzacji dyskursu, łamania zasad etyki dziennikarskiej czy dystrybuowania treści pozbawionych kontekstu współcześnie stają się punktem wyjścia do dyskusji nad koniecznością wypracowania nowych standardów i technik uprawiania dziennikarskiego rzemiosła. Niejako w odpowiedzi na ten postulat medioznawcy i dziennikarze coraz częściej kierują uwagę w stronę takich paradygmatów komunikowania, jak wolne dziennikarstwo (ang. *slow journalism*), dziennikarstwo pokojowe (ang. *peace journalism*) czy dziennikarstwo rozwiązań, poszukując w medialnym uniwersum form sprawnie wykorzystujących infrastrukturę społeczeństwa informacyjnego, a jednocześnie upowszechniających obszerniejsze, pogłębione i przygotowywane zgodnie z zasadami etyki dziennikarskiej komunikaty (Żyrek-Horodyska 2019b). Pojawiają się one nie jako alternatywa, lecz ważne uzupełnienie dla prężnie rozwijającego się dziś dziennikarstwa newsowego, podporządkowanego „potrzebom chwili oraz zobowiązaniom względem publiczności dostarczania aktualnych bieżących informacji” (Wadowski 2021, s. 168).

Dziennikarstwo rozwiązań, którego centralnym ogniwem jest nie tyle pokazywanie problemów, ile rekonstruowanie mechanizmów radzenia sobie z nimi, proponuje ustanowienie nowej ramy konceptualnej dla

nadawanych w środkach masowego przekazu treści. Jako takie wymaga od dziennikarzy szczególnej uważności co do sposobu gromadzenia oraz przekazywania informacji. Ów zyskujący obecnie popularność wymiar żurnalistyki każe na nowo sformułować pytanie o zakres dziennikarskiej odpowiedzialności oraz o priorytetowe cele, jakie w kulturze partycypacji i algorytmów stawiają przed sobą media masowe. Jak pisał Jan Kreft (2016, s. 5), „w nowych mediach coraz mniej jest miejsca dla dziennikarzy, a coraz więcej dla «nie-ludzi»: agregatorów i algorytmów wyszukiwarek dopasowujących treści tworzone przez użytkowników i przez programy komputerowe”. Właściwie wykorzystane dziennikarstwo rozwiązań może stać się narzędziem przełamującym ów niepokojący impas prowadzący do postrzegania mediów cyfrowych jako przestrzeni, w której dominują przekazy oparte na szybkości i natychmiastowości komunikowania (Szpunar 2021, s. 295). Proponuje ono bowiem *de facto* powrót do romantycznej wizji dziennikarstwa, które nie tylko opisuje rzeczywistość, lecz — poprzez upowszechnianie dobrych rozwiązań — wykazuje istotną predylekcję także do jej kształtowania.

DZIENNIKARSTWO ROZWIĄZAŃ: CHWILOWY TREND CZY POTRZEBA ODNOWY WSPÓŁCZESNEJ ŻURNALISTYKI?

Dziennikarstwo rozwiązań narodziło się — jak pisze Karen McIntyre (2019) — jako odpowiedź na postępującą w kulturze późnej nowoczesności desensytyzację, będącą między innymi efektem wzmożonej koncentracji przekazów medialnych na wydarzeniach o negatywnym wydźwięku. Zgodnie z popularnym w środowisku medialnym przeświadczeniem, iż „dobra wiadomość to zła wiadomość”, pole dziennikarskich praktyk zostało zdominowane przez komunikaty będące silnymi generatorami afektu, utrzymane nierzadko w retoryce szoku, strachu, skandalu (Hodalska 2018). Współcześnie redakcje zdają się zapominać, że — jak słusznie przestrzegał swego czasu Kapuściński (2016) — dziennikarstwo „to nie jest zawód dla cyników”, a pracownicy mediów winni w sposób szczególny respektować w swej pracy wartości takie jak empatia i odpowiedzialność za słowo. W ich ręce powierzono bowiem wyjątkowy „rząd dusz”. Klarownie podsumowuje to Szpunar, którego zdaniem „dziennikarze, działając w sferze publicznej, wyraźnie wpływają na sposoby myślenia i odczuwania ludzi. Bez dostrzegania w swojej pracy wrażliwości na Innego, uświadamiania sobie niuansów, kontekstów i uwarunkowań, dziennikarz sprowadza się do roli sprawnego technologicznie, acz odwrażliwionego *media workera*” (Szpunar 2018, s. 10).

Dziennikarstwo rozwiązań jawi się jako adekwatna odpowiedź na sformułowane wyżej przez krakowską badaczkę uwagi. Już pod koniec lat dziewięćdziesiątych XX wieku amerykańskie tytuły prasowe, jak między innymi „Los Angeles Times”, „The Nation” czy „New York Times”, wystąpiły z postulatem wyraźniejszego sygnalizowania w materiałach dziennikarskich możliwych sposobów rozwiązania niektórych problemów społecznych (McIntyre 2019). W 1998 roku na łamach czasopisma „Columbia Journalism Review” Susane Benesch opublikowała artykuł *The Rise of Solution Journalism*, analizując w nim obserwowaną wówczas zmianę w sposobie komunikowania treści przez niektóre redakcje. Pisała: „zazwyczaj ludzie mediów wskazują problemy i po prostu idą dalej. Ostatnio starają się pokazać to, co działa” (Benesch 1998, s. 36). Benesch zauważyła wówczas, iż wyróżnikiem rozwijającego się w ostatniej dekadzie XX stulecia dziennikarstwa rozwiązań jest nie tyle punktowanie słabości określonego systemu czy przyjętego sposobu działania, ile eksponowanie w dyskursie medialnym zastosowanych w określonej sytuacji „dobrych praktyk”, które w przypadku późniejszego wystąpienia analogicznego problemu warto wziąć pod uwagę.

W roku 2003 powstała francuska organizacja Reporters d’Espoirs, której celem jest między innymi promowanie komunikatów redagowanych w duchu dziennikarstwa rozwiązań. Swojej misji członkowie tej organizacji upatrują w propagowaniu konstruktywnych przekazów dziennikarskich, opierających się nie tyle na stosowanych na szeroką skalę atraktorach afektywnych, ile na konkretnych narzędziach skutecznie inspirujących ludzi do działania:

„Od 2004 roku stowarzyszenie współpracuje z mediami, rozwijając się we Francji oraz na arenie międzynarodowej dzięki sieci dziennikarzy i zaprzyjaźnionym organizacjom. Uwzględniając wyzwania gospodarcze, społeczne i środowiskowe oraz rozwiązania wdrożone po to, by im sprostać, to dziennikarskie podejście ma na celu odzwierciedlenie złożoności świata i propagowanie chęci do działania” (Reporters d’Espoirs).

Szczególnie dynamiczny rozwój dziennikarstwa rozwiązań można było zaobserwować od roku 2010 wraz z powstaniem w „New York Timesie” działu *Fixes*, współtworzonego przez dziennikarzy Davida Bornsteina i Tinę Rosenberg. W kolumnie tej cyklicznie publikowano materiały omawiające zastosowane w określonych okolicznościach rozwiązania ważnych problemów społecznych. Taki sposób prezentowania medialnych treści wdrożyły również inne redakcje, jak na przykład „HuffPost” (rozwijając dział *Impact*) czy „The Christian Science Monitor” (projekt *Take Action*) (Aitamurto, Varma 2018, s. 695).

Warto dodać, iż w roku 2013 w Stanach Zjednoczonych powstała organizacja Solution Journalism Network, zajmująca się między innymi promowaniem idei dziennikarstwa rozwiązań, szkoleniem dziennikarzy oraz upowszechnianiem jakościowych treści medialnych. Współtworzyli ją David Bornstein, Tina Rosenberg oraz Courtney Martin (Powers, Curry 2019). Organizacja ta swój prymarny cel postrzega w kategoriach odpowiadania na społeczne problemy poprzez dostarczanie dziennikarzom oraz redakcjom odpowiednich narzędzi (szkolenia, granty, warsztaty) służących upowszechnianiu omawianego paradygmatu:

„Dziennikarstwo rozwiązań zwiększa odpowiedzialność, informując o tym, gdzie i jak ludzie radzą sobie z danym problemem lepiej — [...] wskazując, czego obywatele powinni oczekiwać od instytucji lub rządów. Oferuje pełniejszy i bardziej reprezentatywny obraz świata. Ponadto rozpowszechnia aktualną wiedzę, aby pomóc społeczeństwu w korygowaniu swoich błędów, zwracając uwagę na reakcje adaptacyjne, z których ludzie i społeczności mogą się uczyć” (*Who we are*).

Taki sposób upowszechniania medialnych treści opiera się na czterech podstawowych filarach. Wśród nich wskazane zostały: 1) zogniskowanie historii wokół społecznej odpowiedzi (*response*) na określone wyzwanie; 2) szeroki wgląd (*insight*) we wnioski, jakie wyciągnąć można ze zdarzeń; 3) oparcie się na dowodach (*evidence*), potwierdzających skuteczność jakiegoś rozwiązania (bądź jej brak); 4) zwrócenie uwagi na słabe strony rozwiązania i poinformowanie odbiorców o jego ograniczeniach (*limitation*) (*Solutions Journalism: What is it and why should I care?*).

Tak definiowane dziennikarstwo rozwiązań wydaje się projektem niezwykle ambitnym i — jak można zakładać — wymagającym od pracowników mediów szczególnych kompetencji, nierzadko wykraczających poza standardowy zestaw zadań związanych z gromadzeniem, opracowywaniem i przekazywaniem informacji. Nie oznacza to jednak, jakoby nakładało ono na reporterów obowiązek posiadania szczegółowej, eksperckiej wiedzy z wielu dziedzin. Oczekiwanie, iż praca dziennikarzy każdorazowo miałyby się wiązać z koniecznością przedstawienia przez żurnalistę konkretnego rozwiązania danego problemu, jawić się może jako *par excellence* Weberowski typ idealny — abstrakcyjny model, który nie występuje w rzeczywistości, lecz wyznacza jedynie kierunki pewnych pożądanych dążeń społecznych. Kluczowym celem dziennikarstwa rozwiązań jest raczej tworzenie inspirujących materiałów, które precyzyjnie nakreślą możliwe sposoby radzenia sobie z określoną trudnością. Przygotowywanie

tego rodzaju treści wymaga przede wszystkim zrozumienia przez redakcję, że „ludzie nie zmieniają się tylko dlatego, że ktoś wskaże im ich problemy. Do zmiany potrzebują określonych modeli” (Bansal, Martin 2015, s. 10).

Warto przy tym pamiętać, iż taki sposób przekazywania medialnych treści spotkał się także z głosami krytycznymi. Tanja Aitamurto i Anita Varma zwracają uwagę, że zastosowanie rozwiąziowej ramy konceptualnej nierzadko wymaga od dziennikarzy opowiedzenia się za jakimś konkretnym rozwiązaniem. Badaczki, charakteryzując dziennikarstwo rozwiązań, stawiają zatem pod znakiem zapytania fundamentalny dla komunikowania masowego postulat neutralności oraz dążenia do obiektywizmu (Aitamurto, Varma 2018). Między dziennikarstwem rozwiązań a wzbudzającym wiele kontrowersji dziennikarstwem zaangażowanym (rzecznictwem; *advocacy journalism*) istnieje bardzo subtelna, łatwa do przekroczenia granica. By uniknąć zarzutów o stronniczość, realizowanie celów perswazyjnych i forsowanie określonego sposobu radzenia sobie z danym problemem, dziennikarstwo rozwiązań winno zatem być praktykowane w poczuciu szczególnej odpowiedzialności za publikowane treści.

Zasadnicza wątpliwość wiąże się ponadto z możliwościami szerszego zastosowania tego modelu, który wymaga od dziennikarzy czasu i dodatkowych kompetencji. Z tego chociażby względu idea dziennikarstwa rozwiązań sytuuje się raczej na obrzeżach żurnalistyki głównego nurtu i bywa aplikowana jedynie do tworzenia wybranych materiałów dziennikarskich bądź realizowana li tylko w przestrzeni jednego, precyzyjnie wyznaczonego działu gazety, portalu czy czasopisma.

Badacze zwracają także uwagę, iż dumnie eksponowana dziś przez niektóre redakcje etykieta „dziennikarstwa rozwiązań” tak naprawdę jest nową nazwą dla praktyk obecnych w światowej żurnalistyce już od wieku XIX. Co więcej, współcześnie wielu reporterów może nie mieć świadomości, że sposób, w jaki od dawna uprawiają dziennikarskie rzemiosło, wpisuje się w ramy tego paradygmatu. Niczym Molierowski Pan Jourdain — zapoznając się ze szczegółowymi wytycznymi dziennikarstwa rozwiązań — odkrywają, że od lat „mówią prozą”. Z tego chociażby względu trudno traktować dziennikarstwo rozwiązań jako li tylko chwilowy trend — od wieków wyznaczało ono bowiem dobre standardy pracy wielu dziennikarzy (by przypomnieć chociażby słynnych muckrakerów z przełomu XIX i XX wieku), dążących do tego, aby przygotowywane przez nich treści nie tylko dokumentowały zdarzenia, ale także miały realny wpływ na rzeczywistość.

ROZWIĄZANIOWA RAMA INTERPRETACYJNA
— OD TEORII DO PRAKTYKI

Ulokowanie omawianego w niniejszym szkicu zjawiska w pejzażu współczesnych teorii medioznawczych pozwala spojrzeć na nie jak na *sui generis* ramę interpretacyjną. Zdaniem Ervinga Goffmana (2010, s. 21), tego typu schemat kategoryzacyjny każdorazowo pozwala „[...] użytkownikowi na umiejscowienie, dostrzeżenie i nazwanie pozornie nieskończonej liczby wydarzeń”. Robert M. Entman (1993, s. 52) precyzował, iż „ramowanie oznacza wybieranie określonych aspektów percypowanej rzeczywistości i wypuklanie ich w tekście komunikacyjnym w taki sposób, by promować określoną definicję problemu [...]”. Każdorazowo konstruowanie wzorca interpretacyjnego opiera się na procesie selekcjonowania oraz uwydatniania jednych elementów przekazu kosztem innych (Maćkiewicz 2020, s. 619). Na podstawie istniejącej literatury przedmiotu Jolanta Maćkiewicz (2020, s. 622) wskazuje na istnienie takich typów ram interpretacyjnych, jak rama konfliktu, rama moralna, rama odpowiedzialności, rama ludzkiego punktu widzenia czy rama konsekwencji ekonomicznych. Wydaje się, że obowiązująca na gruncie dziennikarstwa rozwiązań rama rozwiązaniowa z powodzeniem uzupełnić może to zestawienie. W jej zrekonstruowaniu i scharakteryzowaniu pomocna wydaje się znajomość szczegółowych wytycznych, jakie Solution Journalism Network wypracował z myślą o redakcjach, które chciałyby w ten sposób dostarczać informacje swoim odbiorcom.

W nieobszernej broszurze pt. *The Solution Journalism Toolkit* Sarika Bansal i Courtney Martin prezentują i omawiają wiele praktycznych wskazówek, których zastosowanie pozwoli stworzyć materiał dziennikarski utrzymany w duchu dziennikarstwa rozwiązań. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe po spełnieniu siedmiu wskazanych przez badaczki kluczowych warunków, wyznaczających poszczególne etapy pracy dziennikarza:

- 1) Właściwa identyfikacja problemu, postawienie odpowiedniego pytania (np. w kwestiach bezpieczeństwa, zmian klimatu itp.).
- 2) Trafne zdiagnozowanie tego, czego w danym momencie brakuje w publicznych dyskusjach nad tym zagadnieniem. Konieczne staje się zbadanie, gdzie znajduje się luka, którą przygotowujący materiał mógłby zapełnić.
- 3) Znalezienie miejsc lub osób, które wcześniej dobrze poradziły sobie z analizowanym wyzwaniem.
- 4) Wybranie spośród nich tej historii, która będzie stanowiła *clou* materiału. Ów wybór podyktowany winien być takimi kryteriami, jak wiarygodność opowieści czy potwierdzenie skuteczności opisanego w niej modelu działania.

- 5) Przygotowanie materiału.
- 6) Kontakt z wydawcą.
- 7) Ostatnim etapem jest promowanie wśród odbiorców przygotowanego materiału i wywołanie u nich zaangażowania, na przykład poprzez informowanie o przygotowanym materiale w mediach społecznościowych (Bansal, Martin 2015, s. 12–13).

Faktem jest, iż wyszczególnione kroki stosowane były już od dawna przez dziennikarzy tworzących obszerniejsze formy prasowe, których przygotowanie wymagało od pracowników mediów wiele czasu i zaangażowania. Bansal i Martin, przypominając te zasady, podkreślają, że uwzględnienie ich w tworzonych na gruncie dziennikarstwa rozwiązań przekazach pozwoli na zaprezentowanie odbiorcom takiego medialnego obrazu świata, w którym w sposób szczególny uwydatniona zostaje sprawczość. Ewokowana jest ona poprzez wyraźne eksponowanie nowatorskich pomysłów i eksperymentalnych rozwiązań oraz zarzucenie szczególnie popularnej w przekazach dziennikarskich ramy konfliktu. Bansal i Martin podkreślają, że opracowywany w ten sposób materiał dziennikarski wymaga zastosowania starannie przemyślanego sposobu budowania narracji, który pozwoli utrzymać uwagę czytelnika w napięciu. Co istotne, zainteresowanie odbiorcy nie ma być pochodną zderzenia ze sobą dwóch przeciwstawnych stron konfliktu, lecz winno wynikać z poszukiwania „odpowiedzi na pytania: jak bohaterowie rozwiązują problem, z którym borykało się tak wielu ludzi? Jak pokonują przeszkody na swojej drodze?” (Bansal, Martin 2015, s. 21). Zastosowanie rozwiązaniowej ramy interpretacyjnej ma na celu pokazanie mediatyzowanej rzeczywistości nie jako przestrzeni *agonu*, ale jako obszaru współdziałania i aktywności, prowadzących do wypracowania dobrych praktyk radzenia sobie z określonym problemem społecznym.

CASUS GRUPY OUTRIDERS

Założona w 2017 roku przez Annę Górnicką oraz Jakuba Górnickiego grupa Outriders funkcjonuje wyłącznie w środowisku mediów elektronicznych. W skład współtworzącego ją zespołu wchodzi zarówno reporterzy, jak i osoby odpowiedzialne za media społecznościowe, fotografowie, programiści, projektanci, ilustratorzy czy graficy pochodzący z różnych krajów. Outriders oferuje odbiorcom treści bezpłatne, pozbawione reklam, przygotowywane z ogromną dbałością o estetyczną stronę przekazu i z uwzględnieniem najnowszych rozwiązań stosowanych w dziennikarstwie internetowym (reportaże intermedialne, multimedialne, komikso-

we, *newsgame*). Środki potrzebne na realizację dziennikarskich projektów redaktorzy zdobywają dzięki internetowym zbiórkom. Walcząc z informacyjnym wykluczeniem, redakcja nie korzysta z żadnego systemu płatnego dostępu do materiałów, tłumacząc swą decyzję faktem, iż „nie może być tak, że ludzie, którzy nie mają pieniędzy, są odcięci od dobrej informacji” (*Outriders — jakościowe...*). Ważnym elementem projektu jest wpisanie go w ramy „misji dziennikarskiej”, którą redakcja streszcza w następującej formule: „Outriders to dla nas poczucie obowiązku, pasji i pełnego zaangażowania” (*Outriders — jakościowe...*).

W zamieszczonej na stronie internetowej Outriders zwięzłej charakterystyce projektu jego twórcy wyraźnie akcentują kluczowy w ich pracy zwrot w stronę dziennikarstwa jakościowego, pogłębionego (*longform journalism*), rekonstruującego kontekst opisywanych zdarzeń i łączącego w sobie najlepsze praktyki spod znaku wolnego dziennikarstwa oraz dziennikarstwa rozwiązań:

„Jesteśmy grupą reporterów, którzy pomagają zrozumieć przemiany zachodzące w świecie. Szukamy odpowiedzi na społeczne problemy, obawy i potrzeby.

Tłumaczymy to co dzieje się daleko a ma wpływ na to co dzieje się wokół Ciebie.

Tworzymy multimedialne opowieści, organizujemy festiwale [...]. W skrócie — uwielbiamy eksperymentować z mediami” (*Jesteśmy Outriders*).

Aby sprostać tak ambitnie postawionemu wyzwaniu, grupa Outriders — prócz publikowania materiałów dziennikarskich — w każdy piątek o godzinie 8.00 wysyła drogą mailową do ponad 35 tys. czytelników starannie przygotowany *brief*. To nie tyle tradycyjny newsletter, ile — jak charakteryzuje go redakcja — „[...] magazyn ze specjalnie wyselekcjonowanymi informacjami. Podany w nieszablonowej, czytelnej i ciekawej formie” (*Brief*). Zostają do niego dołączone odnośniki do źródeł pozwalających dodatkowo pogłębić wiedzę i nakreślić kontekst dla promowanych w tej formie przez redakcję materiałów. Outriders zajmuje się ponadto prowadzeniem warsztatów i webinarów dla dziennikarzy (*Outriders Mixer*), poświęconych takim kwestiom, jak dziennikarski *storytelling*, sposoby weryfikacji źródeł czy stosowanie w praktyce redakcyjnej dziennikarstwa rozwiązań. Outriders organizuje także festiwal, który — jak przekonują twórcy — „poprzez opowieści przybliży świat. Tłumaczy też zjawiska, pokazuje scenariusze na przyszłość i bierze pod lupę to, co dzieje się obecnie — lokalnie i globalnie” (*Outriders Festiwal*).

Wiele materiałów dziennikarskich publikowanych na stronie Outriders ma charakter intermedialny (Żyrek-Horodyska 2019a). Autorzy sprawnie

łączą ze sobą komponenty tekstowe, filmowe i graficzne (Bartodziej 2019), oferując internautom obszerne i pogłębione treści, wymagające aktywnej percepcji i zachęcające do nielinearnej konsumpcji. Tak zagregowane przekazy domagają się od odbiorcy uważnej, często interaktywnej lektury, na reporterów zaś nakładają obowiązek czasochłonnego, nierzadko kolaboratywnego przygotowywania rozbudowanych projektów reporterskich, tworzonych przy użyciu szerokiego spektrum dostępnych w sieci narzędzi. Tego typu reportaże powstające w środowisku cyfrowym są — co warto podkreślić — wartą uwagi alternatywą dla reportaży książkowych, które — jak zauważa Anna Jakubas (2018, s. 149) — coraz mocniej ciążyą dziś w stronę literackości.

Materiały zamieszczone na stronie internetowej Outriders pogrupowane zostały w cztery główne kategorie: 1) interaktywnie (tu mieszczą się reportaże przygotowywane za pomocą nowatorskich narzędzi, łączące w sobie tekst z elementami komiksu, infografik, nagrań realizowanych przy użyciu dronów itd.); 2) człowiek i środowisko (dział zawierający materiały o tematyce ekologicznej); 3) konflikt (reportaże skupione tematycznie wokół problematyki wojen i sporów); 4) dziennikarstwo rozwiązań (zbiór materiałów tworzonych — jak deklarują twórcy projektu — zgodnie z nową metodologią w dziennikarstwie, której rolą jest badanie funkcjonujących w świecie rozwiązań).

Jakub Górnicki w jednym z wywiadów zwrócił uwagę, że potoczne rozumienie dziennikarstwa rozwiązań opiera się na pewnej semantycznej nieścisłości, którą redakcja Outriders — poprzez podejmowane aktywności oraz publikowane treści — stara się sprostować:

„[...] często dziennikarstwo rozwiązań jest źle rozumiane, więc dziennikarstwo rozwiązań, to nie jest informowanie o tym, że okay jest źle, ale może być dobrze. I, że okay to może być dobrze. Tylko jest podanie konkretnego przykładu bądź danych, że ktoś już zrobił to dobrze [...] i mamy na to dane, że to wyszło. Że ten sposób działania może być powielany w innych gminach, państwach, miastach i tak dalej i tak dalej” (Wojtkowska 2020).

Kwestią wyraźnie dostrzegalną w materiałach dziennikarskich publikowanych na stronie internetowej projektu oraz w podejmowanych przez grupę Outriders pozadziennikarskich aktywnościach jest silne dowartościowanie przekazów o pozytywnym wydźwięku. Odpowiadając w ten sposób na niepokojącą medialną tendencję do epatowania treściami o charakterze szokującym bądź skandalizującym, grupa Outriders w sposób — rzec można — subwersywny stara się w tworzonych materiałach w zgoła odmiennym miejscu postawić punkt ciężkości. W celu zbilansowania medialnego natłoku negatywnych informacji w 2020 roku Asystent Google

we współpracy z redakcją Outriders zaoferował odbiorcom nową funkcjonalność pod nazwą „Powiedz mi coś dobrego”. Po jego uruchomieniu i wypowiedzeniu tytułowej formuły inspirujące, pozytywne wiadomości przygotowane w duchu dziennikarstwa rozwiązań zostaną przekazane internautom przez Jakuba Górnickiego (*Brakuje...* 2020).

ANALIZA MATERIAŁÓW Z 2020 ROKU ZAMIESZCZONYCH W DZIALE *DZIENNIKARSTWO ROZWIĄZAŃ*

W 2020 roku na stronie Outriders w zakładce *Dziennikarstwo rozwiązań* opublikowano szesnaście materiałów, których spis — wraz z datą publikacji — zawiera poniższa tabela. Każdy z materiałów internauta może odczytać zarówno w polskojęzycznej, jak i anglojęzycznej wersji. Na marginesie warto dodać, iż obok nich w dziale tym znajdujemy też obszerną listę trwających przeważnie 1–2 minuty treści audio, które odnoszą odbiorcę do jakościowych materiałów dziennikarskich publikowanych w zagranicznych mediach. Internauta może odsłuchać krótkie ich streszczenie bądź — klikając w link — dotrzeć do oryginalnego tekstu opublikowanego w języku angielskim. Taki sposób prezentowania treści doskonale koresponduje z internetową ideą dzielenia się wiedzą i promowania wartościowych komunikatów. Jeśli krótki materiał redakcyjny nie zaspokoi oczekiwań odbiorcy, ma on możliwość zdobycia dodatkowych informacji we wskazanych przez redakcję sprawdzonych, rzetelnych źródłach.

Szesnaście wyszczególnionych tekstów zbadanych zostało metodą analizy treści. Celem jej zastosowania było: wskazanie głównego obszaru tematycznego publikacji; ustalenie, czy materiały zawarte w dziale *Dziennikarstwo rozwiązań* rzeczywiście koncentrują się na pokazaniu możliwego rozwiązania problemu; podjęcie próby genologicznego zaklasyfikowania tekstów; przedstawienie specyfiki redagowania ich nagłówków. Badania te miały na celu pokazanie, w jaki sposób w omawianych przekazach konstruowana jest rama rozwiązańowa, czyli przyjęty przez redakcję swoisty schemat, model interpretacji.

Analizując poszczególne materiały opublikowane w 2020 roku w dziale *Dziennikarstwo rozwiązań*, wyraźnie można dostrzec trzy dominujące obszary tematyczne. Pierwszym jest pandemia Covid-19, która stanowiła ważny punkt odniesienia dla powstania aż dziewięciu spośród szesnastu publikacji (nr 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15). W tekstach tych zaprezentowano dobre praktyki podejmowane przez różne kraje w zakresie ochrony zdrowia, rozwoju technologii, gospodarki czy edukacji. Trzy materiały ogniskują się wokół kwestii ekologicznych (nr 1, 2, 3), trzy podejmują zagadnienie

Tabela 1

Reportaże zamieszczone w 2020 roku w dziale pn. *Dziennikarstwo rozwiązań*

L.p.	Tytuł	Data opublikowania
1	Kraków walczy ze smogiem	20.01.2020
2	Jak włoskie Capannori przestaje produkować śmieci	31.01.2020
3	Tamera — nowy paradygmat wody	6.03.2020
4	Szukasz pracy i jesteś osobą niepełnosprawną na Białorusi, rozwiązaniem jest... kawa	15.03.2020
5	African Masks dostarcza maseczki potrzebującym i wspiera miejscowych krawców	20.05.2020
6	Kampania Telefono Rosa: kobiety, które są ofiarami przemocy domowej, mogą dzwonić na specjalny telefon zaufania	13.05.2020
7	Rowerzyści w Brazylii rozdają zestawy do higieny osobistej osobom bezdomnym	11.05.2020
8	„Widzialna ręka” w Polsce. Jak pomagamy sobie w czasach pandemii?	8.05.2020
9	Edukacja w telewizji — jak nauczyciele z Memphis uczą w czasach koronawirusa	27.04.2020
10	Serwis internetowy w Urugwaju sprzedaje kupony rabatowe, które można wykorzystać w ulubionych restauracjach po zakończeniu izolacji	25.05.2020
11	Przykład z Bay Area: po dwóch tygodniach od wprowadzenia zasad izolacji społecznej lekarze zauważyli zahamowanie wzrostu zachorowań na Covid-19	25.05.2020
12	Grupa programistów z Geeks4Teachers chce pomóc nauczycielom w pracy zdalnej	2.06.2020
13	Jak udało się wznowić zajęcia szkolne w najbardziej dotkniętym przez COVID-19 regionie Amazonii?	8.06.2020
14	Młodzi inżynierowie z Burkina Faso, wraz ze współpracownikiem studiującym w Wuhan, uruchomili aplikację DiagnoseMe, która wykrywa objawy COVID-19	8.06.2020
15	Jak mapa społecznościowa pomaga Brazylijczykom podczas pandemii COVID-19	15.06.2020
16	Praski start-up zatrudnia bezdomnych jako przewodników i chce zmieniać społeczeństwo	7.07.2020

Źródło: Opracowanie własne.

walki z różnymi formami społecznego wykluczenia (nr 4, 7, 16), jeden poświęcony jest walce z przemocą domową (nr 6). Na uwagę zasługuje fakt, iż autorzy tekstów zamieszczonych w dziale *Dziennikarstwo rozwiązań* podejmują aktualne problemy, osadzając je konsekwentnie w szerokim, globalnym kontekście. Warto zwrócić uwagę, iż tylko cztery materiały

spośród szesnastu tematycznie zogniskowane były wokół Polski (nr 1, 3, 8, 12); pozostałe traktowały o wydarzeniach mających miejsce zarówno w europejskich (Włochy, Białoruś, Czechy), jak i pozaeuropejskich krajach (Burkina Faso, Brazylia, Urugwaj, Stany Zjednoczone). Fakt ten wydaje się niezwykle istotny, wypukla bowiem globalną perspektywę, która odgrywa istotną rolę w materiałach publikowanych na stronie Outriders.

Jak zauważył Goffman (2010, s. 10), „dowolne wydarzenie można opisać, zakładając szerokie lub wąskie pole widzenia, a także — rzecz powiązana, lecz nie tożsama — zakładając perspektywę bliską lub z odali”. W przypadku analizowanych tu tekstów dominuje schemat interpretacyjny opierający się na wskazaniu jako punktu wyjścia określonej mikrohistorii, która kolejno daje asumpt do sformułowania generalnego wniosku dotyczącego określonego modelu działania. Interpretacyjna rama powstaje zatem w oparciu o pojedyncze wydarzenia, nie zaś ogólniejsze procesy społeczne (Franczak 2017, s. 50).

Zróznicowana tematyka zamieszczanych w omawianym dziale materiałów pozwala na wskazanie pewnych węzłowych punktów wspólnych dla upowszechnianych przez redakcję treści. Przede wszystkim należy zauważyć, iż tym, co szczególnie interesuje dziennikarzy, są oryginalne inicjatywy, nowatorskie pomysły oraz dostrzegalna u bohaterów poszczególnych publikacji chęć zmiany *status quo*. Teksty zamieszczane w dziale *Dziennikarstwo rozwiązań* przypominają w swej formule *case studies*. Kluczowe w ich zredagowaniu wydaje się: dostrzeżenie i zdiagnozowanie problemu, wskazanie grupy/jednostki, która dąży do jego przezwyciężenia, omówienie potencjalnych profitów i zagrożeń wynikających z przyjętych metod działania oraz wskazanie narzędzi zastosowanych w danej sytuacji.

Mimo że — jak już wyżej wspomniano — tematyka poszczególnych publikacji dotyczy kwestii aktualnych, reporterzy dalecy są od komunikowania treści o charakterze gorących „informacji z ostatniej chwili”. Materiały zamieszczone w dziale *Dziennikarstwo rozwiązań* oraz omówione w nich krok po kroku sposoby przezwyciężania trudności nie ulegają szybkiej dezaktualizacji; mogą inspirować oraz wzbudzać zainteresowanie nawet kilka miesięcy po opublikowaniu poszczególnych tekstów.

Krzysztof Wasilewski (2018, s. 96) wskazuje, iż „[...] ramy funkcjonują jako różne punkty widzenia danego zagadnienia, określone — lub wynegocjowane — przez nadawców komunikatu”. Jako takie sterują one interpretacją przekazu i wpływają na jego wydźwięk. Ramę konceptualną analizowanych przeze mnie przekazów każdorazowo wyznaczało wskazanie pożądanego lub skutecznego sposobu działania. Każdy z szesnastu przeanalizowanych tekstów miał pozytywny wydźwięk: skupiał się na do-

brze funkcjonujących rozwiązaniach omawianego problemu i sugerował możliwe opcje radzenia sobie z określonym wyzwaniem. Co znamienne, żaden z dziennikarzy nie koncentrował się na krytycznym omówieniu rozwiązania, które całkowicie zawiodło i w związku z tym nie powinno być brane pod uwagę w przyszłości. Przyjęcie przez redakcję strategii komunikowania opierającej się na informowaniu wyłącznie o skutecznych rozwiązaniach pozwoliło uwypuklić pozytywny wydźwięk przekazów i wyeksponować profity płynące z różnych form międzyludzkiej współpracy.

Materiały zamieszczone w dziale *Dziennikarstwo rozwiązań* zostały przygotowane bez uwzględnienia jednego strukturalnego wzorca. Tylko pod jednym z nich (nr 2) znajduje się lista źródeł, z jakich korzystała dziennikarka. Dwie spośród szesnastu publikacji to teksty tłumaczone, których włączenie do projektu dowodzi, iż redakcja nie kieruje się li tylko dziennikarskim postulatem rywalizacji o pierwszeństwo przekazywania informacji, lecz dąży przede wszystkim do upowszechnienia i rozpropagowania wartościowych treści (artykuł *Przykład z Bay Area...* to przekład tekstu zamieszczonego wcześniej na stronie Politico, z kolei reportaż *Edukacja w telewizji...* pierwotnie opublikowany był w serwisie Chalkbeat). Trzy inne wyróżniające się na stronie projektu publikacje to — jak zaznaczono — teksty pokonkursowe (artykuły *Kraków walczy ze smogiem*; *Tamera — nowy paradygmat wody* oraz *Jak włoskie Capannori przestaje produkować śmieci* przygotowane na konkurs „#MamyWspólneCele edycja 2019 r.”).

Nie lada wyzwaniem okazuje się próba genologicznego zaklasyfikowania poszczególnych publikacji, które w większości mają charakter synkretyczny, łącząc ze sobą elementy reportażu, wywiadu i raportu z fotografiami dziennikarskimi, infografikami oraz materiałami wideo. Przykład ten jest potwierdzeniem obserwacji Marii Wojtak (2019, s. 40), która zauważyła, że „[...] w komunikacji medialnej obowiązuje obecnie moda na eksperymentowanie, tworzenie wrażenia innowacyjności, gier z konwencjami lub nawet ich burzenia. Dlatego wzorce kanoniczne stanowią raczej składniki (często mgliście się rysującej) świadomości gatunkowej twórców, a nie przejawy praktyki komunikacyjnej”. Operując formą „gatunków zmąconych”, autorzy tekstów zamieszczonych w dziale *Dziennikarstwo rozwiązań* konsekwentnie dążą do obiektywizacji dyskursu. Unikają przy tym właściwych formom publicystycznym sformułowań metaforycznych czy silnego akcentowania autorskiego „ja”.

Jak pisze Danuta Kępa-Figura (2017, s. 100–101), „w przypadku informacji dziennikarskiej warunkiem skuteczności jest [...] gdy informacja dziennikarska, wiadomość, jako wypowiedź z przypisaną intencją informacyjną, będzie miała właściwą jej moc sprawczą”. Owa sprawczość, genero-

wana przez przyjęcie rozwiązaniowej ramy, opiera się na przekonaniu odbiorcy, że dziennikarze Outriders na podstawie zgromadzonych źródeł informacji przekazują sprawdzone, dobrze udokumentowane fakty, prezentując właściwe i pożądane sposoby radzenia sobie z określonym problemem.

W odróżnieniu od wielu rozbudowanych dziennikarskich form intermedialnych (akumulujących różne typy przekazu w koherentną całość), zamieszczonych w innych działach, w publikacjach znajdujących się w dziale *Dziennikarstwo rozwiązań* dominuje słowo pisane. Znamienne, iż zdecydowana większość spośród omawianych materiałów w sposób szczególny uprzywilejowuje formułę wywiadu (nr 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14, 15), dzięki czemu odbiorca styka się nie tyle z dominującym głosem samego dziennikarza, ile z przekazanymi w mowie niezależnej wypowiedziami poszczególnych bohaterów. Strategia depersonalizowania medialnego dyskursu jest wyraźnie widoczna we wszystkich pozostałych przekazach (nr 1, 2, 3, 4, 9, 11, 13, 16), w których dominuje narracja trzecioosobowa, a autorskie „ja” schodzi ze sceny zdarzeń, akcentując tym samym dziennikarskie dążenie do obiektywizmu. Zastosowana tu strategia, w której piszący nie prezentuje się jako uczestnik, lecz jako słuchacz bądź rekonstruktor zdarzeń, w przypadku dziennikarstwa rozwiązań wydaje się trafna i w pełni zasadna. Pozwala bowiem skutecznie zminimalizować wrażenie wyraźnego optowania przez dziennikarza za omawianym rozwiązaniem.

Kwestią domagającą się komentarza jest specyficzna poetyka nagłówków, będących — jak pisał swego czasu Michał Rusinek (2018) — „komunikatami pierwszego kontaktu”. Tytuły tekstów opublikowanych w dziale *Dziennikarstwo rozwiązań* dalekie są od krzykliwej, oddziałującej na emocje retoryki charakterystycznej dla wielu zamieszczanych w internecie materiałów dziennikarskich (Lisowska-Magdziarz 2019). W przypadku publikacji Outriders mamy do czynienia z rezygnacją z atrakcyjnych zabiegów retorycznych, opartych na hiperboli, wykrzyknieniach, niedopowiedzeniach czy domniemaniach. Redakcja preferuje raczej rozbudowane, obszerne nagłówki, które precyzyjnie zapowiadają i podsumowują treść materiału. Znamienne, iż — zgodnie z wytycznymi właściwymi dla dziennikarstwa rozwiązań — autorzy tekstów stosują konstrukcje zdaniowe wskazujące na sposób poradzenia sobie z jakimś problemem (np. 2 — *Jak włoskie Capannori przestaje produkować śmieci*; 8 — [...] *Jak pomagamy sobie w czasach pandemii?*; 9 — [...] *jak nauczyciele z Memphis uczą w czasach koronawirusa*; 13 — *Jak udało się wznowić zajęcia szkolne [...]*; 15 — *Jak mapa społecznościowa pomaga Brazylijczykom [...]*). Kilka spośród zbadanych nagłówków przypomina nawet najmniejszy z gatunków dziennikarskich, czyli wzmiankę, odpowiadając na pytania: kto?, co? gdzie? (np. *Praski start-up*

zatrudnia bezdomnych jako przewodników i chce zmieniać społeczeństwo; Rowerzyści w Brazylii rozdają zestawy do higieny osobistej osobom bezdomnym). Można zatem dostrzec, że realizacja funkcji informacyjnej następuje już na poziomie tworzonych tytułów. Jeśli wierzyć słowom Walerego Pisarka (1967), iż *Poznać prasę po nagłówkach!*, to niewątpliwie tytuły materiałów zamieszczonych w dziale *Dziennikarstwo rozwiązań* obiecują czytelnikowi spotkanie z jakościową i starannie przygotowaną żurnalistyką.

PODSUMOWANIE

„To, jak myślimy o świecie i – co chyba ważniejsze — jak o nim opowiadamy, ma [...] olbrzymie znaczenie” (Tokarczuk 2020) — zapewniała w swej mowie noblowskiej Olga Tokarczuk. Korzystanie z wypracowanych na gruncie dziennikarstwa rozwiązań strategii tworzenia tekstów dziennikarskich wydaje się dobrym sposobem na rozwój i popularyzowanie jakościowego dziennikarstwa, które będzie w stanie skutecznie rywalizować o uwagę odbiorcy z całą masą docierających do niego każdego dnia lakonicznych, emocjonalnych wiadomości, z przekazami o charakterze tabloidowym oraz inforozrywkowym. Dziennikarstwo rozwiązań — ze swym programowym dążeniem do ukazania szerokiego kontekstu, nastawieniem na angażowanie publiczności oraz pragnieniem komunikowania rzetelnych, pogłębionych treści — ma szansę stać się ważnym i potrzebnym narzędziem w rękach reporterów i wydawców.

Mark Butzow, pisząc o zjawisku, które określił jako *journalmorphosis*, zwrócił uwagę, że postępujące zmiany technologiczne wymuszają obecnie daleko idącą zmianę samego dziennikarstwa. Olga Bailey, Bart Cammaerts i Nico Carpentier (2012) zauważyli z kolei, że obecny stan rzeczy prowadzi do rozwoju mediów alternatywnych, próbujących przełamać lub kontestować upowszechniany i legitymizowany przez media głównego nurtu obraz rzeczywistości. Przykład omówionych tu materiałów opublikowanych na stronie *Outriders* dobitnie pokazuje, że w środowisku mediów cyfrowych istnieje przestrzeń na stworzenie obszernych, oryginalnych, angażujących publiczność projektów, które byłyby wyjątkowo atrakcyjne pod względem wizualnym, a jednocześnie doskonale wpisywałyby się w paradygmat jakościowego dziennikarstwa.

Sformułowane wyżej wnioski pozwalają zakładać, iż przedstawione w niniejszym szkicu dziennikarstwo rozwiązań wymaga od pracowników mediów przyjęcia perspektywy „czułego narratora”, któremu uważność i wrażliwość nakazują koncentrować się na ważnych społecznych problemach, lecz nie pozwalają się na nich zatrzymywać. Zastosowana w anali-

zowanych przez mnie materiałach rama rozwiązaniowa z powodzeniem zajęła miejsce (tak popularnej ostatnio zwłaszcza w przekazach reportażowych) ramy konfliktu czy ramy autobiograficznej. Jak pokazały nakreślone analizy, doskonale sprawdziła się w bardzo szerokiej gamie tematów i gatunków dziennikarskich, dowodząc, że korzystające z niej media nie pełnią już tylko funkcji *watchdog*, punktującego negatywne działania i uchybienia, lecz aktywnie włączają się w dyskusje nad możliwymi sposobami przełamania społecznego impasu. Omówiona na przykładzie grupy *Outriders* strategia, opierająca się na promowaniu wartościowych, rzetelnych treści, ma szansę przyczynić się do rozwoju jakościowego dziennikarstwa. Jest bowiem dla odbiorców czytelnym znakiem, iż upowszechniana przez środki masowego przekazu negatywna wizja rzeczywistości przynajmniej w pewnej mierze jest pochodną stosowanej przez nie retoryki.

BIBLIOGRAFIA

- Aitamurto Tanja, Varma Anita, 2018, *The Constructive Role of Journalism Contentious Metadiscourse on Constructive Journalism and Solutions Journalism*, „Journalism Practice”, t. 12(6), s. 695–713.
- Bailey Olga, Cammaerts Bart, Carpentier Nico, 2012, *Media alternatywne*, tłum. Anna Gąsior-Niemiec, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Bartodziej Mariusz, 2019, *Gra zmysłów. Multimodalność w polskim reportażu na przykładzie „Outriders”*, „Dziennikarstwo i Media”, nr 12, s. 73–84.
- Bansal Sarika, Martin Courtney, 2015, *The Solution Journalism Toolkit* (<https://reedkath.files.wordpress.com/2017/04/new-sjn-toolkit-20162.pdf> [dostęp: 22.04.2021]).
- Benesch Susan, 1998, *The Rise of Solution Journalism*, „Columbia Journalism Review”, t. 36(6), s. 36–39.
- Brakuje..., 2020, *Brakuje Wam dobrych wiadomości? Inspirujące historie usłyszycie teraz od Asystenta Google* (https://polska.googleblog.com/2020/06/brakuje-wam-dobrych-wiadomosci.html?fbclid=IwAR39wMkK3npjY9z2fy_o8RySCBami9qj5yqN.YW_shYpFsgOnIbqPa14j9U [dostęp: 01.05.2021]).
- Brief (<https://brief.outride.rs/pl> [dostęp: 04.05.2021]).
- Dziennikarstwo rozwiązań* (<https://outride.rs/pl/dziennikarstwo-rozwiazan/> [dostęp: 04.05.2021]).
- Butzow Mark, *Journamorphosis* (<http://journamorphosis.blogspot.com/> [dostęp: 06.05.2021]).
- Entman Robert M. 1993, *Framing: Towards Clarification of a Fractured Paradigm*, „Journal of Communication”, t. 43(4), s. 51–58.
- Goffman Erving, 2010, *Analiza ramowa. Esej z organizacji doświadczenia*, tłum. Stanisław Burdziej, Nomos, Kraków.
- Franczak Karol, 2017, *Analiza ramowania*, w: Marek Czyżewski, Michał Otrocki, Tomasz Piekot, Jerzy Stachowiak (red.), *Analiza dyskursu publicznego. Przegląd metod i perspektywy badawczych*, Wydawnictwo Akademickie Sedno, Warszawa, s. 143–173.

- Hodalska Magdalena, 2018, *Nadciąga zagłada! Retoryka strachu w polskich mediach na przykładzie prasowych relacji z epidemii ptasiej i świńskiej grypy*, „Kultura — Media — Teologia”, nr 32, s. 25–40.
- Jakubas Anna, 2018, *Reportaż wirtualny. Nowe dziennikarstwo internetowe*, w: Maryla Hopfinger, Zygmunt Ziątek, Tomasz Żukowski (red.), *Literatura bez fikcji. Między sztuką a codziennością. W stronę nowej syntezy*, Wydawnictwo IBL PAN, Warszawa, s. 129–150.
- Jesteśmy Outriders* (<https://outride.rs/pl/o-nas/> [dostęp: 10.05.2021]).
- Kapuściński Ryszard, 2008a, *Autoportret reportera*, Agora, Warszawa.
- Kapuściński Ryszard, 2008b, *Lapidaria IV–VI*, Agora, Warszawa.
- Kapuściński Ryszard, 2016, *To nie jest zawód dla cyników*, Agora–Dom Wydawniczy PWN, Warszawa.
- Kępa-Figura Danuta, 2017, *Pragmatyczne aspekty gatunku (na przykładzie informacji dziennikarskiej)*, w: Iwona Hofman, Danuta Kępa-Figura (red.), *Współczesne media. Gatunki w mediach. Prace dedykowane Profesor Marii Wojtak*, t. 1: *Zagadnienia teoretyczne. Gatunki w mediach drukowanych*, Wydawnictwo UMCS, Lublin, s. 97–106.
- Kreft Jan, 2016, *Koniec dziennikarstwa, jakie znamy. Agregacja w mediach*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Lisowska-Magdziarz Małgorzata, 2019, *Identyfikacja i analiza clickbaitów w informacyjnych tekstach dziennikarskich: rekonesans metodologiczny*, w: Agnieszka Hess, Maria Nowina Konopka, Weronika Świerczyńska-Głownia (red.), *Dynamika przemian w mediach*, Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej UJ, Kraków, s. 15–36.
- Maćkiewicz Jolanta, 2020, *Ramy interpretacyjne jako narzędzie badań medioznawczych*, „Studia Medioznawcze”, nr 3, s. 615–627.
- McIntyre Karen, 2019, *Solution Journalism: The Effects of Including Solution Information in News Stories about Social Problems*, „Journalism Practice”, t. 13, s. 16–34.
- Outriders festiwal* (<https://festiwal.outride.rs/pl/> [dostęp: 05.05.2021]).
- Outriders — jakościowe dziennikarstwo z całego świata* (<https://wspieram.to/outriders> [dostęp: 05.05.2021]).
- Pisarek Walery, 1967, *Poznać prasę po nagłówkach! Nagłówek wypowiedzi prasowej w oświetleniu lingwistycznym*, OBP, Kraków.
- Powers Elia, Curry Alex, 2019, *No Quick Fix: How Journalists Assess the Impact and Define the Boundaries of Solution Journalism*, „Journalism Studies”, t. 20, s. 2237–2257.
- Reporters d’espoirs, *Le journalisme de solutions comme matrice* (<https://reportersdespoirs.org/notre-mission/> [dostęp: 01.05.2021]).
- Rusinek Michał, 2018, *Jak czytać nagłówki komunikatów*, „Gazeta Wyborcza” (<https://krakow.wyborcza.pl/krakow/7,44425,24093114,michal-rusinek-jak-czytac-naglowki-komunikatow.html> [dostęp: 01.05.2021]).
- Solutions Journalism: What Is It and Why Should I Care?* (<https://thewholestory.solutionsjournalism.org/solutions-journalism-what-is-it-and-why-should-i-care-e5acd0ab5332> [dostęp: 07.05.2021]).
- Solution Journalism Network (<https://www.solutionsjournalism.org/> [dostęp: 01.05.2021]).
- Szpunar Magdalena, 2018, *(Nie)potrzebna wrażliwość*, Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej UJ, Kraków.
- Szpunar Magdalena, 2021, *Od słów journalism do dziennikarstwa uważności*, w: Edyta Żyrek-Horodyska (red.), *Zapisując świat. W dziennikarsko-literackim pejzażu form, tematów, gatunków*.

- Prace ofiarowane dr. hab. Andrzejowi Kaliszewskiemu Profesorowi UJ*, Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 287–301.
- Tokarczuk Olga, 2020, *Czuly narrator* (<https://www.rp.pl/Kultura/191209471-Czuly-narrator-Pelny-tekst-noblowskiego-wykladu-Olgi-Tokarczuk.html> [dostęp: 01.05.2021]).
- Wadowski Dariusz, 2021, *Pamięć zbiorowa i dziennikarstwo newsowe*, „Rocznik Nauk Społecznych”, nr 1, s. 167–181.
- Wasilewski Krzysztof, 2018, *Framing i analiza ramowa — stan badań we współczesnym medioznawstwie. Przegląd stanowisk badawczych*, „Media — Kultura — Komunikacja Społeczna”, nr 1, s. 91–109.
- Who We Are*, Solution Journalism Network (<https://www.solutionsjournalism.org/who-we-are/mission> [dostęp: 2.5.2021]).
- Wojtak Maria, 2019, *Teoretyczne obramowanie analiz gatunków prasowych (medialnych) — propozycja autorska*, „Rocznik Medioznawczy PAU”, nr 1, s. 37–53.
- Wojtkowska Martyna, 2020, „*Na ucho*” #6. *Fusy i plusy* (https://www.podkasty.info/katalog/podcast/3613-Podcast_non_fiction_quot_NA_UCHO_quot_ [dostęp: 06.05.2021]).
- Wolny-Zmorzyński Kazimierz, Furman Wojciech (red.), 2010, *Internetowe gatunki dziennikarskie*, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, Warszawa.
- Wujek Marta, 2017, *Outriders: uprawiamy nieklikalne dziennikarstwo* (<https://marketingbiznes.pl/start-up-zone/outriders-uprawiamy-nieklikalne-dziennikarstwo/> [dostęp: 05.5.2021]).
- Żyrek-Horodyska Edyta, 2019a, *Intermedialny, transmedialny, multimedialny. Reportaż wobec cyfrowej mediamorfozy*, „Teksty Drugie”, nr 6, s. 251–267.
- Żyrek-Horodyska Edyta, 2019b, *Slow journalism, czyli dziennikarska szkoła uważności*, „Społeczeństwo i Polityka”, nr 4, s. 25–41.

SOLUTION JOURNALISM IN THE DIGITAL ENVIRONMENT: THE CASE OF THE OUTRIDERS GROUP

Edyta Żyrek-Horodyska
(Jagiellonian University)

Abstract

The aim of this article is to discuss the main features of the new media paradigm known as solutions journalism. The author used the content analysis method in order to analyse journalistic texts, written in keeping with the guidelines of solution journalism, published in 2020 on the Outriders website. Research has shown that the digital media environment has room for the creation of original, audience-engaging projects of exceptional visual appeal and simultaneously in line with the paradigm of quality journalism.

key words: solution journalism, Outriders, reportage, quality journalism, intermedia storytelling

słowa kluczowe: dziennikarstwo rozwiązań, Outriders, reportaż, jakościowe dziennikarstwo, intermedialność